

Aktiverande styrdokumentDatum:
2025-02-24Diarienummer:
KSN-2024-00722Beslutsfattare:
KommunfullmäktigeDokumentansvarig:
Avdelningschef Strategisk planering

Bostad för alla - handlingsplan för program för bostadsförsörjningen

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Programmet för bostadsförsörjning syftar till en bostadsförsörjning för alla, där allas rätt till en god bostad och en god boendemiljö under livets olika skeden är centralt. Denna handlingsplan förtydligar programmets implementering, genomförande av målsättningar och åtgärder samt uppföljning av dessa.

Syfte

Handlingsplanen ger en samlad bild av vilka åtgärder som behövs för kommunens bostadsförsörjningsarbete. Den förtydligar nämnders och bolagsstyrelserns ansvar och roller för genomförande av programmets måluppfyllelse i relation till deras reglemente och ägardirektiv. Den fokuserar på åtgärder som tydliggör ambitionsnivån och visar på nödvändiga förändringar. Åtgärderna underlättar för nämnder och bolagsstyrelser att identifiera sina delar av ett programområde och integrera det i sin verksamhets-/affärsplanering. På så sätt har handlingsplanen en tydlig styrande effekt och kan ge snabbare måluppfyllelse.

Omfattning

Handlingsplanen riktar sig till berörda nämnder och bolag inom kommunkoncernen.

Riktlinjer för bostadsförsörjningen, i Uppsala bestående av program och handlingsplan för Bostad för alla, ska enligt lag antas varje mandatperiod.

Ansvar, genomförande och spridning

I enlighet med lag (2000:1383) om kommunens bostadsförsörjningsansvar är det kommunfullmäktige som fattar beslut om handlingsplanen. Flera nämnder och bolagsstyrelser har ett ansvar för att uppnå målen för kommunens bostadsförsörjning. Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna det koncerngemensamma arbetet med bostadsförsörjningen.

Respektive nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att på ett ändamålsenligt sätt integrera åtgärderna i respektive nämnds eller bolags verksamhetsplan eller affärsplan samt att genomföra de åtgärder som de har ansvar för.

Kommunstyrelsen, genom stadsbyggnadsförvaltningen, ansvarar för programmets spridning och för att stödja nämnder och bolagsstyrelser i sitt arbete med bostadsförsörjningen. Uppföljning sker i enlighet med kommunens ordinarie uppföljningsprocess per augusti.

Målen åtgärder, indikatorer samt ansvariga

Program för bostadsförsörjningen har två övergripande mål och ett antal delmål som pekats ut som prioriterade. Till dessa delmål finns ett antal åtgärder.

Mål 1

Alla hushåll ska ha möjlighet att efterfråga ett boende som passar livssituationen

Uppsala ska ha ett brett bostadsutbud för att möta behov och efterfrågan. Med alla hushåll menas här såväl de hushåll som har betalningsförmåga att efterfråga en bostad som de hushåll som saknar tillräcklig betalningsförmåga men samtidigt har ett behov av en bostad. Ett hushåll kan bestå av en eller flera personer i olika konstellationer. Att kunna flytta hemifrån, att flytta närmre studier, arbete eller vänner, att flytta till större när familjen växer, att flytta ihop med vänner, att flytta vid separation, att flytta till ett mer socialt boende, att flytta till ett mer tillgängligt boende vid åldrande ska vara möjligt för alla. Ett boende som passar livssituationen innebär ett boende som passar med hänsyn taget till hushållets ekonomi, storlek samt övriga behov och preferenser.

Uppsala har under lång tid varit en växande kommun och allt pekar på att uppsalaborna kommer att bli fler även i framtiden. För att möta befolkningsökningen och den förändrade demografin behövs fler bostäder samtidigt som bostadsbeståndet nyttjas effektivt. Bostäder för de hushåll där kommunen har ett särskilt ansvar att säkerställa ett boende hanteras inom kommunens bostads- och lokalförsörjningsplaner.

Delmål

- 1.1 Underlätta för hushåll att komma in på bostadsmarknaden, kunna bo kvar och kunna flytta till en mer ändamålsenlig bostad
- 1.2 Andelen hyresrätter (ordinarie, special, särskilda bostäder) ska öka i bostadsbeståndet
- 1.3 Minst 30 procent av bostäderna i nyproduktionen ska vara ordinarie hyresrätter
- 1.4 Minst 30 procent av bostäderna i nyproduktionen ska vara bostadsrätter
- 1.5 Minst 20 procent av bostäderna i nyproduktion ska vara småhus i form av villor, kedjehus och radhus eller marknära bostäder i flerbostadshus
- 1.6 Möjliggöra ett byggande av hyresrätter med lägre boendekostnad och värna befintliga hyresrätter med lägre boendekostnader
- 1.7 50 procent av helårsstudenterna vid Uppsala universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Uppsala har tillgång till ett studentboende
- 1.8 Verka för att fler boendeformer på den ordinarie bostadsmarknaden tillskapas exempelvis kollektiva och kooperativa boendeformer, delade bostadsytor, bostäder med uthyrningsdel, olika boendekoncept och bo- och byggemenskaper.
- 1.9 Verka för att fler boendeformer tillskapas för seniorer, studenter och unga.

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
1.1.1 Nyttja bostadsbeståndet bättre genom att underlätta för hushåll att flytta till bostäder som passar livssituationen.	KS	Uppsalahem Bostadsförmedlingen	2025–2028
1.1.2 Verka för att hyresvärdar inte ska tillämpa schablonmässiga inkomstkraV och att de godkänner fler inkomstslag och anställningsformer	Bostadsförmedlingen	KS	2025–2028
1.1.3 Utred möjlighet att upprätta flyttstöd inom kommunen i syfte att främja ett ändamålsenligt boende och rörlighet i beståndet.	ÄLN	KS, OSN, Bostadsförmedlingen	2025–2027

1.1.4 Utred modeller för trygga inneboende- och andrahandslösningar där befintliga bostäder nyttjas bättre och möter tidsbegränsade bostadsbehov.	KS		2025–2027
1.1.5 För att underlätta för hushåll att etablera sig på bostadsrättsmarknaden ska alternativa affärsmodeller kartläggas och främjas vid markanvisningar.	KS		2025–2026
1.1.6 Ta fram nya lösningar i samverkan med byggaktörer för att mildra lågkonjunktorens negativa effekter på bostadsbyggandet	KS	Uppsalahem	2025–2028
1.1.7 Utred hur strukturell hemlöshet bland barn kan motverkas, exempelvis genom metoden Barns bostad först.	SCN	KS	2025–2026
1.2.1, 1.3.1, 1.4.1, 1.5.1, 1.6.1, 2.1.5, Säkerställ att nyproduktionsmål tillämpas som balanseringskriterier i portföljen för samhällsbyggnadsprojekt.	KS		2025
1.6.2 Utred hur markanvisningsinstrumentet kan tillämpas för att möjliggöra ett byggande av hyresrätter med lägre boendekostnad.	KS		2025–2026
1.6.3 Vidareutveckla arbetssätt för att i samband med renovering och byggnation möta behovet av hyresrätter med lägre boendekostnad	Uppsalahem		2025–2028
1.6.4 Analysera kostnadsdrivande faktorer och utveckla arbetssätt inom planläggning, bygglovshandläggning, markanvisning och exploateringsåtgärder i syfte att åstadkomma prisrimliga bostäder.	KS	PBN, Uppsalahem	2025–2026
1.7.1 Ta fram former för årliga analyser av studentbostadsläget i dialog med studentbostadsforum.	KS	Uppsalahem	2025
1.8.1, 1.9.1 Analysera behovet av och stimulera tillskott av olika boendekoncept för olika målgrupper på den ordinarie bostadsmarknaden, exempelvis äldrevänliga bostadslösningar eller bostäder för unga vuxna.	KS	ÄLN, PBN, Uppsalahem	2025–2028

Indikatorer

- Kötid för att få en hyresrätt (vanlig hyresrätt, student, ungdom, senior) (Bostadsförmedlingen)
- Årshyra per kvadratmeter för förmedlade hyresbostäder i nyproduktion och succession (Bostadsförmedlingen)
- Hyresvärdars inkomstkrav på blivande hyresgäster (Bostadsförmedlingen)
- Vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala marknaden, exempelvis trångboddhet och ansträngd boendeekonomi uppdelat på olika hushållstyper (Boverket)
- Antal bostäder i kommunen, varav hyresrätter, bostadsrätter, äganderätter och övrigt (SCB)
- Antal bostäder vid start- och slutbesked i bygglov, fördelat på hustyp, upplåtelseform och specialbostad (tertiäl, verksamhetsdata PBN)

Mål 2

En ökad blandning av hushåll i olika delområden

Ett Uppsala för alla innebär att olika hushållstyper med olika ekonomiska förutsättningar och i olika skeden i livet ska kunna ha möjlighet att bo i hela kommunen, såväl i stadens olika stadsdelar som i kommunens olika landsbygder och tätorter. Genom en variation av bostadstyper, upplåtelseformer, bostadsstorlekar och boendeformer i olika delområden kan hushåll med olika behov och preferenser finna ett lämpligt boende oavsett livssituation. Områden som idag är homogena behöver således kompletteras med det som saknas. Så kan Uppsalas olika områden öppnas upp för fler samtidigt som det blir enklare att bo kvar i sitt närområde när livssituationen förändras. En positiv rörlighet kan också bidra till ett bättre nyttjande av befintliga bostäder. En ökad blandning av hushåll i olika delar av Uppsala bidrar samtidigt till att stärka sammanhållning och trygghet och höja attraktiviteten i hela kommunen.

En ökad blandning kan nås genom att nya bostäder tillskapas genom ny- och ombyggnation, genom förändringar i upplåtande och användningen av befintliga bostadsfastigheter samt genom förvärv och avyttring av befintliga bostadsfastigheter. Det kan också nås genom att se över tillträdeskrav och matchning i hyresbostadsbeståndet. Varje delområde har sina unika förutsättningar. Insatser för att främja en ökad blandning av hushåll behöver anpassas utifrån de lokala förutsättningarna.

Delmål

- 2.1 Alla delområden ska ha ett varierat bostadsutbud utifrån sina lokala förutsättningar
- 2.2 Underlätta inträde och omflyttning för att främja en mer allsidig hushållssammansättning utifrån behov och preferenser i olika delområden

Åtgärder

Åtgärd	Samordnare	Delansvarig	Årtal
2.1.1 Utveckla arbetssätt för att säkerställa att planläggning och markanvisning tillskapar det som saknas sett till boendeformer, upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och särskilda bostäder i alla delområden.	KS	PBN, KS	2025–2026
2.1.2 Utred möjliga markförvärv, -byten, -anvisningar, avyttringar och renoveringar i syfte att uppnå ett breddat bostadsutbud i olika delområden.	KS	Uppsalahem	2025–2026
2.1.3 Stimulera nybyggnation som breddar bostadsutbudet i redan bebyggda områden med jämförelsevis homogen karaktär.	KS	PBN, Uppsalahem	2025–2028
2.1.4 Tydliggör i översiktsplaneringen vad ett varierat bostadsutbud innebär i olika delområden	KS	PBN	2025–2028
2.2.1 Utred hur inträde och omflyttning genom exempelvis tillträdeskrav och reserverade bostäder kan främja en mer allsidig hushållssammansättning	KS	Bostadsförmedlingen, Uppsalahem, AMN, SCN, ÄLN, OSN	2025

Indikatorer

- Socioekonomisk sammansättning av personer och hushåll på delområdesnivå (Sociala kompassen)
- Sammansättning av bostäder på delområdesnivå (bostadstyp, upplåtelseform och lägenhetsstorlek) fördelat per kommunens tätorter och stadens stadsdelar samt en indelning där omlandet definieras genom en radie på 100 meter respektive, 500 och 1000 meter i gång och cykelvägnätet från respektive plats (lägenhetsregistret plan- och bygg samt SCB)
- Omflyttning av personer och hushåll och dess påverkan på socioekonomisk sammansättning på delområdesnivå (segregationsbarometern Boverket)

Uppföljning

Kommunstyrelsen är ansvarig för handlingsplanen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av handlingsplanen. Alla nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer regelbundet upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Relaterade dokument

- Bostad för alla, program för bostadsförsörjningen